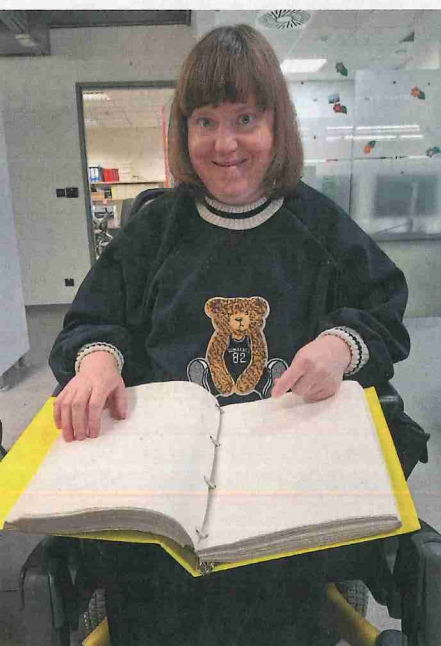

Zvočne knjige in knjige v brajici

Pod okriljem Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije deluje Knjižnica slepih in slabovidnih Minke Skaberne, edina ustanova, ki prilagaja in izposoja knjižno gradivo v tehnikah, ki so zanje dostopne.

Knjižnica je del javnih knjižnic v pristojnosti Ministrstva za kulturo in je namenjena ljudem, ki zaradi težav z vidom ne morejo brati običajnega tiska, pa tudi tistim, ki imajo druge težave z branjem, na primer disleksijo. Vanjo se lahko včlanijo z zdravniškim potrdilom, trenutno imajo blizu tri tisoč članov. Gradivo si lahko sposodijo v knjižnici na Kotnikovi ulici v Ljubljani, pošiljajo ga tudi po pošti ali prek spleta. Izposojajo knjige v brajici, v zvočnem zapisu mp3 in v digitalni obliki. V brajici imajo po podatkih s spletne strani na voljo približno 1700 knjižnih enot, v zvočnem zapisu pa že blizu sedem tisoč domačih in tujih avtorjev. Registriranim uporabnikom je na voljo aplikacija Blinda (podobno kot Audibook), ki omogoča poslušanje več tisoč avdioknjig v slovenskem, nemškem in hrvaškem jeziku. Nastala je v sodelovanju s strokovnjaki iz treh držav.

Pri prepisovanju besedil za tiskanje knjig v brajevi pisavi in za snemanje zvočnih knjig pomagajo prostovoljci, saj je treba običajno besedilo, zapisano v Wordu ali obliki PDF, pretvoriti v brajevo pisavo s posebnim računalniškim programom. Brajeva pisava zavzema veliko prostora, zato lahko navadna knjiga v brajevi pisavi obsega tudi več zvezkov. Imajo tudi brajev tiskarski studio. Vse bolj pa postajajo priljubljene zvočne knjige, ki jih berejo različni prostovoljci, med njimi igralci, učitelji, upokojniki in mnogi drugi, ki s svojimi glasovi prenesejo besedila v zvočni zapis. Knjižnica je tudi prostor srečevanja in kulturnega delovanja, v njej poteka živahna dejavnost, prirejajo razstave in številne druge prireditve. Vsako leto s pomočjo Zveze društev slepih in slabovidnih organizirajo državno tekmovanje v branju in pisanju brajice ter desetprstnem tipkanju. Marca je zaživel prvi Minkin bralni klub, udeleženci pa so prebrali Jurčičevega *Desetega brata*. Gradivo je bilo na voljo v tiskani obliki, brajici in zvočnem zapisu. Naslednje srečanje bo maja, ko se bodo pogovarjali o delu *Belo se pere na devetdeset*.

Knjižničarka Špela Sanabor skrbi tudi za pošiljanje gradiva po pošti.

Deseti brat v brajici obsega kar pet zajetnih knjig.

Srečanja so odprta za vse obiskovalce, tudi za tiste, ki z vidom nimajo težav, saj si želijo čim več različnih bralcev in mnenj o prebrani knjigi.

Kdo je bila Minka Skaberne

V knjižnici je na ogled stalna muzejska razstava *Slepopisje od točkopisa do e-bralca*, na kateri je v sedmih sklopih predstavljenih približno 60 predmetov, pomembnih za slepe in slabovidne. Obiskovalci spoznajo razvoj sredstev in tehnologije, ki jih uporabljajo slepe in slabovidne osebe pri vključevanju v družbo. Vodstvo po razstavi je mogoče ob vnaprejšnji napovedi, vstopnine ni, zaželeni pa so prostovoljni prispevki.

Knjižnica nosi ime po Minki Skaberne, izjemni ženski, ki je zaslužna za ustanovitev knjižnice leta 1918. Rodila se je leta 1882 v Kranju, v Ljubljani je končala učiteljske in poučevala na osnovnih šolah v slovenskem in nemškem jeziku. Ves čas se je dodatno izobraževala, med drugim je na Dunaju opravila usposabljanje za pouk slepih. Leta 1917 je v Gradcu obiskala zavod za slepe, kjer je bivalo veliko slepih slovenskih vojnih invalidov. Njihova nebogljenost jo je zelo pretresla. Po vrnitvi v Ljubljano je okoli sebe zbrala prostovoljke, ki so začele prepisovati slovensko leposlovje v brajico. Ti prepisi so bili osnova za bodoče knjižnice. Spodbujala je tiskanje gradiva v brajevi pisavi in zbiranje posebnega gradiva. Zavzemala se je tudi za oskrbo in izobraževanje slepih ter učenje brajice in posledično spodbujanje kulturnega življenja slepih. Umrla je leta 1965 v Ljubljani.

BESEDILO IN FOTOGRAFIJI:
Jožica Hribar